

MEMBRUM V.

*De Specialibus Actionibus ex
Contractibus re, verbis vel literis initis.*

§. I.

*Qualitas
contra-
ctuum at-
tendenda*

EXhibuimus hucusque rationes investigandorum contractuum, quo contractu reperto ex ejus indole desumi possit Actio: Jam speciatim per singulos contractus demonstrandum, quæ actio pro re nata sit instituenda. Hic vero in antecessum adhuc monendum, attendi debere in quovis contractu, an ille unilateralis sit, an bilateralis? Si *unilateralis*, ex parte unius tantum producet actionem: Si *bilateralis*, actio vel utrinque directa, vel etiam directa & contraria ex negotio nascitur, de quo dictum *membr. præced. §. 3.*

*De actio-
ne ex mu-
tuo.*

§. II. Quod ergo attinet speciales ex contractibus oriundas actiones, secundum methodum membro præcedenti §. V. propositam, primo se sistit contractus MUTUI, qui utut nominatus sit, ejusdem tamen nominis actionem ipsi non indulserunt jura; sed ejus loco conditionem certi ex mutuo substituerunt. Certum enim hic est, quod debetur, hoc est, constat, quid, quale, quantumque sit, *L. Certum. 6. ff. de Confess.* Sed cum idem eveniat in chirographo & stipulatione, aliisque contractibus, *L. 9. pr. & §. 3. & L. 24. ff. de reb. cred.* distinctionis gratia additum a Dd. *Conditio certi ex mutuo*, qua actione contra debitorem experitur creditor, ad rem creditam in eodem genere, qualitate & quantitate restituendam.

*An detur
actio con-
traria ex
mutuo?*

§. III. Cum vero hic contractus sit unilateralis, mutuatio non dabitur actio contraria, sed si forte ex re mutuo accepta damnum senserit, quod facile contingere poterit, ex. gr. si frumentum a vermibus corrosus mutuo datum, & hoc frumentum bono admixtum; vel si pecunia adulterina credita, ex *Lege Aquilia* agendum erit, qua omne damnum vindicatur, quod

DE SPED.
quod ordinaria
creditor sciens r
oni dei tanqu
IV. V
actionem inflit
habet pecuni
est, an is, qui
tur, quales sun
de reb. credit.
tegr. restit.
realem habet
lic. Quod
psam consu
mum condit
credit. Idem
enim sine co
dominus illos
L. 11. §. 2. in fin.
convalescit, &
si accipiens utr
riter reputabit
illis rei vindic
dicabit, L. 131. ff.
§. 3. ff. de R. V. L.
§. V.
mutuum, E. G.
centorem habet
im. obligation
centum nasci, e
ff. in solut. indeb
vindicatio habetur
erit, quod inde lo
patebit actio, per
vero illa sit, expo

quod ordinaria actione ex contractu reparari nequit. Vel si creditor sciens res vitiosas ignorantem crediderit, locus erit *actioni doli* tanquam subsidiariae.

§. IV. Verum enim vero multum interest, quantum ad actionem instituendam, an is, qui pecuniam mutuo dedit, jus habeat pecuniam illam credendi, quod exinde cognosci potest, an is, qui pecuniam credidit, facultate alienandi destituitur, quales sunt pupilli, tutoris auctoritate destituti, *L. 19. §. 1. ff. de reb. credit. minores, curatorem habentes, L. 3. C. de in integr. restit.* Hi ergo si de facto mutuum dederint, actionem realem habent ad vindicandos nummos, §. 2. *Inst. quib. alien. lic.* Quod si vero bona fide consumpti fuerint, per hanc ipsam consumptionem conciliatur mutuum, & ita nascitur demum condictio ex hoc contractu, per *L. 12. & 13. §. 1. ff. de rebus credit.* Idem etiam obtinet, si nummi alieni mutuo dati, hoc enim si sine consensu domini fiat, mutuum non contrahitur, sed dominus illos, si apud accipientem adhuc extent, vindicabit, *L. 11. §. 2. in fin. ff. de reb. credit.* illis vero consumptis, mutuum convalescit, & locus est condictioni, *L. 13. §. 1. ff. d. t.* Quod si accipiens utroque casu mala fide nummos consumpserit, pariter reputabitur, quam si dolo possidere desiisset; & hinc vel utilis rei vindicatio, vel actio ad exhibendum sibi locum vindicabit, *L. 131. ff. de R. F. L. 11. in fin. & L. 12. ff. de reb. credit. L. 27. §. 3. ff. de R. V. L. 5. §. 2. ff. ad exhib.*

§. V. Quod si defectus appareat in persona accipientis mutuum, E. G. si pupilli sine tutorum auctoritate, & minores curatorem habentes, sine horum consensu mutuum acceperint, obligationem ex mutuo, & sic quoque condictionem certi non nasci, expeditum est, *L. 6. ff. de V. O. L. 13. §. 1. & L. 14. ff. de condict. indeb.* Quapropter si nummi adhuc extent, rei vindicatio dabitur; aut si consumpti sint, probandum actori erit, quod inde locupletiores facti, quo casu ex Rescripto D. Pii patebit actio, per *L. Pupillus. 5. pr. ff. de auctorit. tutor.* Qualis vero illa sit, expositum est supra *Membr. 3. §. 7.*

Quae actio competat, si creditor non possit mutuo dare?

De nummis alienis mutuo datis.

Quid si accipiens ex mutuo obligari nequeat?

De mutuo civitatis. §. VI. Si civitati credita sit pecunia, probe consideret actor, an in mutuuum hoc consenserit tota civitas, aut pecunia in ejus utilitatem versa sit, & hoc probari possit; quo casu actionem ordinariam ex mutuo contra civitatem dari, dubium nullum est, *L. 15. ff. ad SCr. Maced.* Knipschild. *de Jur. Civit. Imp. Lib. 5. cap. 6. n. 4.* Quod si vero non civitas ipsa, sed illius administratores creditum acceperint, & versio in rem civitatis probari nequeat, frustra condictio contra civitatem instituitur, sed soli administratores conveniendi erunt; per *L. Civitas. 27. ff. de reb. credit. & ibi Dd.*

De mutuo filii familiaris. §. VII. Si filiofamil. credita sit pecunia, notissima exceptio SCri Macedon. obstabit, per *L. 1. ff. ad SCr. Macedon.* Ergo attendendum auctori mutuuum condicturo, an filiusfam. castrense vel quasi castrense peculium habeat, intuitu cujus creditori non obstabit exceptio, *L. 2. ff. ad SCr. Macedon.* Card. Mantic. *de tacit. & amb. convent. Lib. 8. tit. 7. n. 18.* Quod plerique etiam ad peculium adventitium irregulare extendunt, *Carpz. P. 2. Const. 10. def. 16.* Deinde attendendum, annon pater ulla ratione debitum illud agnoverit, *L. 2. C. ad SCr. Maced.* vel annon in talem causam mutuuum filius acceperit, quæ patris oneribus incumberebat, *L. 7. §. 13. & seqq. ff. d. t. L. 2. C. eod.* vel si alias pecuniam in rem suam vel patris verterit, ubi actio de in rem verso datur, *d. L. 7. §. 12. & 1. 3. §. 1. ff. de in rem vers.*

De conditione triticiaria. §. VIII. Si res fungibiles mutuo data, & illæ justo tempore non restituta, ita, ut jam interesse incipiat creditoris, non rem amplius, sed ejus æstimationem petere, locus in specie erit *conditioni triticiariae*, quæ est actio personalis prætoriana ad præstandam æstimationem rerum, quas ob moram a debitore commissam recipere sine incommodo non potest, quo casu tantum refundendum creditori, quanti res a tempore moræ, usque ad tempus moræ actionis unquam plurimi fuit, *L. 3. ff. de condict. furtiv.* Conf. *Franzk. ad d. t. n. 3. & seqq.* Et huc pertinet etiam dispositio *L. Vinum. 22. ff. de reb. credit.* ubi pluribus de æstimatione præstanda agunt Interpretes.

§. IX. Mutuo plerumque accedunt usuræ, quæ tamen *Usuræ* jure nostro aliter hic non debentur, nisi promissæ sint, per *L. 1. quomodo C. de condict. indeb. & L. 3. C. de usur.* hodie tamen etiam in mutuo illas ob moram præstandas esse, per extensivam interpretationem *Recessus Imp. de A. 1600. §. So* vel nun. communiter placuit; quo supposito, ipsa conditio certi ex mutuo, etiam ad usuras extenditur, & hinc si non petita, & in sententia omissa, actio specialis earum nomine non superest, quia judicis officium per sententiam finitur. Quod si pacto vel stipulatione promissæ, exinde actionem dari, negandum non est. Quamvis ergo usu fori, cum mutuo simul eadem actione petantur: Si tamen hic non petita, etiam post sententiam ex pacto vel stipulatione separatim peti poterunt.

§. X. Hoc quoque secundum practicam fori hodiernam *De processu executivo ex chirographo.* actori summopere attendendum, annon pro se habeat instrumentum aliquod liquidum, quod vulgo *gwarantigiatum* vocant; hoc enim si adsit, non ordinaria actione ex mutuo agendum, & litis contestatio petenda, sed mox urgenda instrumenti obligatorii recognitio, aut ejus jurata diffessio; quo casu facta recognitione vel confessione debiti demonstrata, ad ipsam statim sententiam & executionem devenitur, *Carpz. Proc. Tit. 22. art. 2. n. 25. & seqq. Coler. de Proc. execut. P. 3. c. 1. n. 90. & seqq.* Inde usu fori, præsertim Saxonici, cavendum, ne actor tali casu a reo petat: daß er auf die Klage antworte/ oder sich darauf einlasse; sed ita tantum: daß Beklagter seine Hand und Siegel recognoscire/ oder eydlich diffessire. Et hujus executivi Processus commodum non tantum in celeriori expeditione causæ, sed & in remotione exceptionum altioris indaginis consistit; aliæ enim exceptiones non admittuntur, nisi quæ pariter in continenti per instrumenta doceri possunt. *Carpz. d. Tit. 22. art. 3.*

§. XI. Verum nec chirographo semper tuto niti poterit ipse creditor, si biennium nondum elapsum, quia interim *De exceptione non numeratæ pecuniæ.* exceptione non numeratæ pecuniæ repelli potest, per *L. 4. C. non numeratæ pecuniæ.* quam etiam inter mercatores locum habere,

bere, verior est sententia. Marquard. *de Jur. Mercat. L. 3. cap. 8. n. 15.* Richter. *Decif. 21. 24.* & ad cambia quoque eandem extendunt: vid. Berlich. *P. 2. Decif. 294.* licet hoc casu praxis locorum variet, Marquard. *d. l. cap. 11. n. 55.* quapropter in casum negatæ numerationis de probando mutuo sollicitus sit, necessum est. Quamvis hic omnino consultum foret, contra iniquos debitores, manum æque quam numerationem negantes, in usum reducere poenam dupli in *Autb. Contra qui. C. de non num. pec. & Nov. 18. cap. 8.* saluberrime introductam.

Qualis actio ex chirographo?

§. XII. Quod si autem elapsum sit biennium, dum citra probationem mutui ex contractu chirographario experiri potest creditor, quæ actio quibusdam ab ipso contractu desumpto nomine, chirographaria dicitur: In textu vero §. *unic. Inst. de Literarum Obligat.* vocatur *Condictio*, quæ ut ab aliis condictiōibus distingvatur, vocari solet *Condictio certi ex chirographo*. Cum vero, uti dictum, intra biennium huic actioni obstat exceptio non numeratæ pecuniæ, unicuique creditori in conscribendo chirographo eo laborandum, ut illa exceptio elidatur; quod qua ratione fieri possit, diximus in *Tr. de Cautelis Contract. Sect. 2. c. 7. §. 9. seq.*

De actione ad repetendum Chirographum.

§. XIII. Hac occasione etiam observandum pro debitori, qui chirographum spe futuræ numerationis creditori misit, actionem ipsi proditam esse, quæ chirographum ante lapsum biennii repetere possit, quæ condictio chirographi dicitur in *L. 7. C. de non num. pecun.* quamvis in specie condictio sine causa dici possit, per *L. 1. §. 1. ff. de condict. sine caus.* quod si etiam cum chirographo pignora certa transmisisset ad creditorem, ut eo facilius creditum consequatur, spe tamen sua excidat, dubium non est, actionem pignoratitiam directam competere debitori, mediante qua simul chirographum, tanquam accessorium pignoris repeti posset, *arg. L. Solutum. 11. §. 2. ff. de pignorat. act.* quamvis ne quidem opus existimem ordinaria actione, sed sufficit, per modum denunciationis aut protestationis ante lapsum biennii negotium ad Judicem deferre, de non

De SE
non numerata p
diciam creetur,
Brunum, in C.
rel. ad. Thef. s.
cui non dum
da, triginta d
adeo, ut poste
§. 2. C. de non n
§. XIV.
vel etiam e
annon in f
Inde enim
pothecaria
sorem exper
ni ex mutuo
jura L. Sicut
contra debito
d. iii. modo, si
huc possideat
ditur, ut pote
C. Que res pign
Sect. 2. membr. 1
§. XV. Se
contractus real
um, h. e. anteq
nans rem ce
illare possit, Sti
na stipulatu
quod pater in
nobilitatem ta
dubio, qui hod
commodum datur
§. XVI. Q
nascitur inde co

non numerata pecunia queri, & ne sibi ex lapsu temporis præjudicium creetur, protestari, per *L. 8. & 14. §. 4. C. d. t. &* ibi Dn. Brunnem. in *Comment. Lauterb. in Colleg. Theor. Pract. ad ff. tit. de reb. cred. Thef. 58. & 59.* Idem hoc in repetitione Apochæ, pecunia nondum numerata, observandum creditori, modo attendat, triginta diebus repetitionem apochæ circumscriptam esse, adeo, ut postea nec contrarium probaturus audiatur, per *L. 14. §. 2. C. de non num. pecun.*

§. XIV. Porro consultum est actori, ex contractu mutui vel etiam ex chirographo actionem instituturo, attendere, annon in securitatem crediti ipsi constituta sit hypotheca? Inde enim non tantum id commodi habebit, ut actione hypothecaria tanquam reali, contra tertium hypothecæ possessorem experiri possit, sed & si forte 30. anni elapsi, & ita actioni ex mutuo vel chirographo tanquam personali præscriptum, juxta *L. Sicut. 3. C. de Prescript. 30. annor.* adhuc hypothecaria contra debitorem salva erit, usque ad 40. annos, per *L. 7. C. d. tit.* modo, si specialis hypotheca constituta sit, rem illam adhuc possideat debitor; quod in generali hypotheca non attenditur, utpote quæ se extendit etiam ad bona futura, per *L. fin. C. Quæ res pign. oblig. non poss.* de qua actione pluribus agendum *Seç. 2. membr. V.*

§. XV. Sequitur contractus Commodati, qui ipse, sicut alii contractus reales, actionem nullam producit ante implementum, h. e. antequam res tradatur; unde Jure Romano, ne promittens rem certam alteri commodato dandam a promissione resilire possit, Stipulatio adhibenda erat, quo postmodum actione ex stipulatu compelleretur, ad rem commodato dandam; quod pariter in mutuo & deposito obtinebat: Sed cum hodie nudum pactum tantæ sit efficaciam, quantæ olim fuit stipulatio, non dubito, quin hodie actione, ex pacto, ille, qui promisit se rem commodato daturum, conveniri possit, ut fidem liberet.

§. XVI. Quod si vero res jam tum commodata fuerit, nascitur inde commodanti actio commodati directa, qua con-

Quid si hypotheca mutuo juncta?

De Commodato.

De actione ex Commodato.

tra commodatarium ejusque heredes experitur, ad rem commodatam restituendam, & damnum dolo vel quacunque culpa datum recuperandum: Unde hæc actio salva manet, licet res commodata perierit, modo aliqua culpa præcesserit; nam alias ad casum commodatarius non tenetur *L. 5. §. 4. & L. 18. pr. ff. Commod.* nisi illum in se receperit, *L. 1. C. d. t.* Quod si a tertio res commodata repetenda, actio commodati, utpote personalis, non proderit, sed vel *Rei vindicatione* vel *Publiciana* opus est, de quibus infra *Sect. 2.* dicendum. Hoc certum, si damnum in re commodata datum, etiam ex *L. Aquilia* agi posse, quod generale est & in aliis contractibus, ita tamen, ut si ex *L. Aquilia* egerim, actione ex contractu ad damni reparationem agere nequeam, per *L. 18. §. 1. ff. Commod.* quod si vero actione commodati actum, *L. Aquil.* actio adhuc salva erit, quatenus hæc plus continet, *L. 7. §. 1. ff. d. t. junct. L. 34. §. fin. de O. & A. Frantz. ad d. tit. n. 37.* Cæterum & si rei immobilis usus alicui gratis concessus sit, actionem commodati locum habere non dubito, cum res mobilis pro unico commodati objecto nusquam venditur vid. *L. 1. §. 1. ff. commod.* In specie tamen, si habitationem tibi gratis concessero, *Vivianus* ait, commodati agi posse; sed est tutius, præscriptis verbis agere, *L. 17. pr. ff. de P. V.* Verum quæ ratio, quare hoc tutius existimet *Ulpianus*? Communiter respondetur, cum usus hic determinatus non sit, magis ad precarium, quam commodatum, gratuitam habitationem referendam esse.

De actio-
ne contra-
ria.

§. XVII. Commodatarius ipse, si vel damnum senserit ex re commodata, vel impensas in eandem fecerit, actione commodati contraria sibi consulere potest, per *L. 17. §. 3. & L. 18. §. 2. & 3. ff. Commod.* Quæ actio & illo casu competit, si commodatarius rem amiserit, & pro ea pretium commodanti solverit, postea vero res in commodantis potestatem pervenerit, ubi actione contraria commodatarius experiri potest, ut commodans vel rem vel pretium restituat. *L. 17. §. fin. & L. 21. pr. ff. d. tit.* Observandum tamen in genere quoad contrarias

DE SUC
trarias adiones
posse non enim
tionis obin
confidum, ut
commodatari
sore res com
restituendam
ult. ff. d. t.
cum non vic
contractus,
titate non
§. X
eadem ex
eo citius n
quod datur
concessam re
actio civilis
de Precario &
verbis actio
tar. non tam
minato nasci
diaria coincid
appellatur.
§. XIX.
scilicet direct
finit deponen
ndam, & dam
Quod mod. re co
reparibus d
venit, ut unu
ter enim rata
deposuerim, quis
depositi, nullus
sed præstita cau

trarias actiones, idem illud, quod contraria actione petimus, posse nos etiam regulariter per modum exceptionis aut retentionis obtinere, si alter directa actione nos conveniat: quare consultum, ut ante restitutionem rei *Jure retentionis* utatur commodatarius, vel etiam, terminis habilibus suppositis, (si forte res commodata per culpam perierit & ita ad æstimationem restituendam agat commodans) *Jure compensationis*, per *L. 18. §. ult. ff. d. t.* Alias vero compensatio proprie dicta hic sibi locum non vindicat, per *L. fin. C. b. t.* non quasi resisteret natura contractus, sed potius qualitas objecti, species enim cum quantitate non compensatur. *L. 4. C. de compensat.*

§. XVIII. Precarium affine est commodato, non tamen *De precario* eadem ex utroque nascitur actio: Quippe pro precario ad rem eo citius repetendam concessum est *Interdictum de precario*, quod datur illi, qui rem precario concessit ad rem precario concessam restituendam. Hoc hic singulare est, quod nulla actio civilis seu ordinaria precarii nomine detur, per *L. 14. ff. de Precario & L. 14. §. 11. ff. de Furtis.* Et quamvis præscriptis verbis actio hic locum habere dicatur in *L. 2. §. 2. ff. de precar.* non tamen illa hic intelligitur, quæ ex contractu innominato nascitur, sed quæ alias cum actione in factum subsidiaria coincidit, unde etiam in *L. 19. §. 2. d. t.* incerti condictione appellatur.

§. XIX. Ex contractu *depositi* pariter duplicem actionem, *De deposito* scilicet directam & contrariam nasci, expeditum est. Illam in-stituit deponens contra depositarium, ad rem depositam restituendam, & damna dolo vel lata culpa data reparanda. *§. 3. Inst. Quib. mod. re contrah. oblig.* Cum vero res sæpius apud plures *De re a pluribus deposita.* vel a pluribus deponatur, attendendum hic erit, annon conventum, ut unusquisque rem totam repetere possit? Regulariter enim pro rata hic tantum nascitur obligatio, unde si plures deposuerint, quisque ratam suam tantum repetit *L. 1. §. 44. ff. depositi.* nisi sit res individua, ubi singuli solidum petere possunt, sed præstita cautione. *L. 1. §. 36. ff. depos.*

An si ex pluribus deponen- tibus, qui suum recepit, teneatur communicare?

§. XX. De eo controversi solet, si vel plures certam quantitatem deposuerint, vel, quod in facto contigisse memini, si pater certam quantitatem deponat, cujus ratam quisque liberorum repetere debeat, si nuptias contraxerit; an si primus & secundus portionem suam acceperit, depositarius vero bonis labatur, antequam juniores liberi nuptias contraxerint, an seniores junioribus actione aliqua teneantur ad communicandum illud, quod ex deposito perceptum? Et quamvis æquitas pro junioribus militare videatur, ne penitus destinata dote paterna priventur; attamen si ordinarias juris regulas attendamus, res deposita fuit dividua, & seniores liberi nihil, nisi portionem sibi a parente assignatam, acceperunt, hinc nullum factum obligatorium hic adest. Et quamvis juniores liberi de damno vitando certent, seniores tamen re vera in lucro non hærent, quia suum tantum receperunt; unde his actio non dabitur. Brunnem. *ad L. ult. C. de pos. Mantic. de tacit. & ambig. convent. Lib. 10. tit. 7. n. 9.* quod si tamen socii forent, præsertim omnium bonorum, actio pro socio sibi locum vindicaret, *L. 63. §. 5. ff. pro soc.*

Quando tertius depositi agere possit?

§. XXI. Hoc quoque observandum est, ex pacto contractui adjecto, de deposito tertio alicui restituendo, huic nasci actionem ad rem depositam sibi restituendam, per solennem textum *L. Publica Mevia 26. ff. de pos.* quod tamen ad reliquos contractus reales pariter pertinet, in quibus facilius, quam in consensualibus jus agendi tertio acquiri potest, per *L. 9. §. ult. ff. de R. C. Bachov. Vol. 1. Disp. 26. th. 5. lit. C.*

De vindicatione depositi.

§. XXII. Actionem depositi contra tertium, non extendi, patet ex *L. 16. ff. de pos.* actio enim hæc personalis est, & sic personam contrahentis non egreditur, contra tertium E. vindicatione opus est, quæ & contra ipsum depositarium dari potest. *L. Officium 9. in fin. ff. de R. V.* sed sine dubio stolidè ageret deponens, si contra depositarium onus probandi dominium subire vellet. Hoc quoque remedium contra tertium competit deponenti, ut cessis a primo depositario actionibus experiatur. *d. L. 16. ff. de pos.*

§. XXIII.

De Sæc.
 §. XXIII.
 quando tempor
 nes aliorum
 nem in duplur
 de om. quam
 nolris comm
 hodie cum fr
 pelimos hos
 lmo in Duca
 receptam ell
 bat Lauterb
 §. XX
 n. fus rerun
 illas in gen
 L. 16. §. 1. ff. de
 degeneret in
 ram depositi
 positi, sed co
 fungibiles de
 limatum sit,
 per L. Incendit
 hic institui po
 de pos. quam t
 breviser dicen
 re, si illa exp
 L. §. 1. ff. d. r.
 tumatur, ut ta
 hupilis ipsum
 etiam peremo
 nentia, sed L
 ff. de pos. in ver
 intelligenda de o
 per pactum imp
 concessus, actio

§. XXIII. Hoc quoque notum est, in deposito miserabili, *De deposti-*
quando tempore *incendii, ruinae, tumultus & naufragii* res pe- *to misera-*
nes alterum deponitur, hic vero restitutionem detrectat, *actio-*
nem in duplum sibi locum vindicare, *L. 1. §. 1. ff. de pos. §. 23. Inst.*
de action. quam dupli poenam generaliter abrogatam esse in foris
nostris communiter asserunt; sed non video rationem, quare
hodie cum fraudatoribus mitius sit agendum, & quare contra
pessimos hos aliosque fures Legum rigori non sit insistendum.
Imo in Ducatu Würtemberg. poenam dupli hoc casu expresse
receptam esse, ex jure provinciali Würtemb. *p. 2. tit. 3. §. ult. pro-*
bat Lauterbach. *Comment. ad tit. ff. de pos. th. 29.*

§. XXIV. Dari quoque depositum irregulare, quando *De deposti-*
usus rerum fungibilium depositarum simul conceditur, ut *to irregu-*
illas in genere restituat depositarius, constat ex *L. 25. §. 1. & lari.*
L. 26. §. 1. ff. de pos. circa quam speciem conveniunt Dd. quod
degeneret in mutuum. Sed quaeritur, an ea propter natu-
ram depositi penitus perdat, ita, ut non amplius actione de-
positi, sed conditione certi ex mutuo, repeti possint res illae
fungibiles depositae? Utilitas controversiae in hoc consistit, ut,
si mutuum sit, etiam re peremta, conditione certi repeti possit,
per *L. Incendium II. C. Si cert. petat.* quod si vero actio depositi
hic institui possit, non foret locus compensationi, per *L. II. C.*
de pos. quam tamen admittit conditio certi ex mutuo. Et
breviter dicendum existimo, actionem depositi salvam ma-
nere, si illa experiri velit deponens, quod liquido apparet ex
L. 25. §. 1. ff. d. t. ubi iudicium depositi datur, etiam si pecunia
deponatur, ut tantundem reddatur. Pactum enim de usu rei
fungibilis ipsum quidem depositarium arctius constringit, ut
etiam re peremta teneatur, verum deponenti non adimit be-
neficia juris, sed Lex contractui dicta, servanda est. *L. 24. in fin.*
ff. de pos. ubi verba praecedentia: *si depositi actio non teneat:*
intelligenda de ordinaria contractus indole, non prout illa
per pactum ampliatur. Quod si species deposita, & ejus usus
concessus, actionem commodati locum habere existimo, ut
pra-

præstetur a depositario major culpa, quam in deposito; ad levissimam tamen ipsum non obligari puto, quia utriusque utilitas intercedit, quam deponens ex custodia, depositarius autem ex usu rei percipit. *L. 18. pr. vers. at. si utriusque. ff. Commod.* Quamvis hoc casu depositum irregulare agnoscere nolit Lauterb. *Comment. ff. tit. Depos. §. 2. in fin.*

*Actio de-
positi con-
traria.*

§. XXV. Ipsi depositario *contraria* depositi *actio* competit, qua, si damnum occasione depositi passus, vel impensas in rem depositam fecerit, a deponente recipit, *L. 5. pr. ff. Depos.* Sed huic *contrariae* actioni tantum privilegium non competit, quam *directæ*; unde nec infamat, per *L. 6. §. fin. ff. de his, qui not. infam.* nec compensationem respuit, cum illa regulariter ubique sit permessa, §. 30. *Inst. de action.* & *L. 11. C. Depos.* uti contextus docet, ad actionem *directam* tantum pertineat. Retentionem tamen depositi ob impensas non competere in confesso est apud Dd. quamvis si hæc in ipsam rem depositam factæ, iniquum videatur, retentionem denegare, præsertim si liquidæ sint, *Arg. L. 23. ff. depos. Struv. ad d. tit. th. 44.*

*De Actio-
ne ex Se-
questro.*

§. XXVI. Cum vero depositi speciem constituent sequestrum poss. si scilicet res litigiosa deponatur, nascitur inde actio depositi *sequestraria* in *L. 9. §. 3. ff. de dol. mal.* interdum vero tantum actio *Deposit* dicitur in *L. 5. §. 1. ff. Depos.* Et hæc vel *directa* est, si sequestrum sit *voluntarium*, h. e. si voluntate partium res apud *Sequestrem* deposita: Vel *utilis*, si sequestrum sit *necessarium* seu *Judiciale*, & datur victori adversus sequestrem ad rem illam cum omni causa restituendam; quamvis utraque illa *directa* dici possit, quatenus hæc vox opponitur *contrariae*. Unde in sequestro *voluntario* ipsi *Sequestri* ad indemnitatem consequendam, dabitur actio *Sequestraria* *contraria* *directa*: In *judiciali* dabitur actio *sequestraria* *contraria* *utilis*, ad repetendas impensas in rem *sequestralem* factas. vid. de hac materia Gœdd. *de Sequestrat.*

§. XXVII.

§. XXVII. Verum cum controversum adhuc inter Dd. *Actio* sit, annon, si custodia rei immobilis alicui commissa, hoc in *Mandati* mandatum degeneret, de quo inferius, inde supposita hac *sequestraria* sententia, omnino concedendum erit, in casu sequestratæ rei immobilis, simili ratione dari actionem mandati sequestrariam, eamque vel directam vel utilem vel contrariam; quod nomen actionis, ut forte apud Dd. non occurrat, admittere tamen illud debent omnes illi, qui custodiam rei immobilis ad mandatum referunt. Actio enim sequestraria non est actio per se subsistens, sed tantum qualitas adjectitia contractus principalis. Unde ulterius existimo hodie cum sequestro *Actio locati sequestraria* rarius celebrari contractum depositi, nemo enim eorum gratis in se suscipiet munus hoc, præsertim si immobilia sequestranda, quæ simul annexam habent necessitatem administrandi, se regulariter annum ipsis constituitur salarium, quo ipso sine dubio contractus Locati - Conducti intervenit. Quare hic iterum nascetur actio locati *sequestraria*, & sequestri dabitur actio conducti sequestraria, quæ utraque vel directa vel utilis est, prout Sequestrum vel voluntarium vel Judiciale est.

§. XXVIII. Id vero obscurum est, quare aliquando in casu *Quando* sequestrationis nascatur actio doli, interdum actio præscriptis *hic locus* verbis, *L. 9. §. 3. ff. de dol. mal.* cum tamen nil commune ha- *sit actioni* beat sequestrum cum contractu innominato. Resp. in *d. L.* casus *doli?* est, ubi post rem sequestratam alter litem suscipere volebat, quo casu contra hunc datur actio de dolo, contra sequestram vero, cum conditio sequestrationis non extiterit, seu iudicium ejus rei nomine susceptum non fuerit, ad rem repetendam actio præscriptis verbis subsidiaria, quæ tamen revera actio in factum est, *arg. L. quia actionum 11. ff. de præscr. verb.* Anton. Faber. in *Rational. ff. ad d. L. 9. §. 3.*

§. XXIX. Hoc adhuc observandum, si quis sequestra- *Quo re-* tionem jam factam impugnare, ejusque relaxationem impe- *medio se-* trare cupiat, imploratione officii Judicis opus esse, quæ contra *questrat i-* ipsum Judicem datur, si ipse in modo sequestrationem decer- *impu-* nendi *gnanda?*

nendi peccaverit, contra *L. un. C. de probib. sequestrat.* quamvis alii consultius existiment, si hæc imploratio contra illum proponatur, qui impetravit sequestrationem; ad hujus enim instantiam Judex alterum possessione privavit. Andr. Cludius *de Fur. sequestrat. cap. 10. §. 30.* unde nunquam relaxari debet sequestratio sine citatione partis adversæ, Cluden. *d. l. n. 33.* quod si partes ipsum judicem, coram quo litigatur, sequestrem elegerint, quod facere possunt, Caroc. *de sequestrat. P. 7. qu. 1. principal. n. 3.* & ipse sponte victori rem sequestratam non restituat, non est dubium, quod sequestraria actione teneatur.

Actio pignoratitia directa.

§. XXX. Sequitur contractus pignoratitius secundum ordinem *membr. præced. §. VIII.* propositum. Ex eo nascitur actio pignoratitia directa ad pignus soluto debito restituendum; Quæ actio omni illo casu locum invenit, quo creditori quacunque ratione satisfactum, *L. 9. §. 3. de pign. Act.* aut debitum compensando, novando, aliterve sublatum sit *d. L. 9. §. 2. & L. 11. §. 2. d. t.* datur vero non tantum ad restituendum pignus & refusionem damni in pignore dati, *L. 5. C. d. t. & L. 15. ff. eod.* sed etiam ad restituendos fructus, tam perceptos, quam percipiendos *L. 3. C. de pign. act.* quod tamen, ne penitus malæ fidei possessori comparetur creditor, ita temperandum, ut restituat fructus, non quos dominus seu debitor, sed quos ipse creditor pro conditione sua percipere potuisset; malæ fidei possessor illos, quos dominus percipere potuisset, utut ipse pro sua conditione tantos percipere non valuisset, restituere tenetur.

*De Actio-
ne ex An-
tichresi.*

§. XXXI. Non dispar ratio Antichreseos, nam & hic contractus revera pignoratitius est, nisi quod facultas utendi fruendi re oppignorata creditori simul fuerit concessa. Quamvis forte dici posset, hic concurrere locationem prædii, & pensionis loco debitorem retinere usuras pecuniæ creditæ. Verum cum Jus reale insuper transferatur, quod per contractum locationis fieri nequit. *arg. L. 39. ff. Locat.* merito ad speciem pignoratitii contractus refertur Antichresis, & inde ad prædium Antichreticum soluto debito recuperandum dabitur actio pignoratitia directa.

§. XXXII.

§. XXXII. Cæterum cum in antichresi fructuum ratio *De fru-*
 haberi soleat, ut inter illos & usuras seruetur proportio, com- *Etibus in*
 muniter recepta distinctio est inter fructus certos & incertos, *antichresi*
 ita ut in his toleretur aliquis excessus *L. 17. & 23. C. de usur. in*
 illis vero, quantum excedunt legitimum usurarum modum, *restituendis.*
 tantum forti detrahatur, Berlich. *P. 2. Concl. 170. n. 24. Carpzov.*
P. 2. Const. 30. def. 40. & 41. Mev. in Discus. levam. inop. debit. cap.
4. n. 14. & seqq. inde non dubito, actione pignoratitia hic sibi
 consulere posse debitorem, ut sorte per nimios fructus con-
 sumpta, fundus antichreticus restituatur.

§. XXXIII. Sed an eadem actione ad *rationes reddendas* *An ad ra-*
 de fructibus perceptis & percipiendis compelli potest creditor *tionem te-*
 antichreticus? Affirmativa communiter recepta, ob genera- *neatur*
 litatem *L. 3. C. de pignorat. act.* Si enim fructus excessivi in *creditor*
 sortem imputantur, rationes omnino reddendæ sunt ipsi de- *antichre-*
 bitori, Carpz. *P. 2. Const. 30. def. 41. Escobar. Rat. cap. 3. n. 1. seqq.*
 Et cum etiam fructus percipiendi hic in computum veniant ex
 recepta Dd. sententia, sæpius evenit, ut fors penitus absorbea-
 tur. Interim si dicendum, quod res est, multis creditoribus
 hac ratione injuriam fieri censeo. Certum enim est, posse
 unumquemvis debitorem prædium suum minori pretio lo-
 care, quam fructus inde redigi possunt; in locatione enim
 pariter læsio toleratur, quam in venditione, modo dimidium
 non excedat; *arg. L. 2. C. de rescind. vendit.* Quid ergo ve-
 tat pro usuris locare prædium, ita ut plus inde capias, quam
 quidem admittit usurarum quantitas, qualem locationem
 expressa sanctione confirmavit Alexander Imp. in *L. si ea pa-*
 ctione *14. C. de usur.*

§. XXXIV. Quapropter separanda est antichresis ex- *In anti-*
 pressa a tacita: In illa ultra legitimum usurarum modum *chresi ex-*
 fructus percipere licet, non in hac. Tabor, *Tr. de Altero cant. pressa ex-*
P. 3. Art. 12. ib. 7. Rauchbar. P. 1. qu. 20. n. 25. Et de hac expressa *pressus*
 antichresi, quæ revera est locatio fundi pro usuris, intelli- *fructuum*
 genda *d. l. 14.* Jam vero uti conductor de fructibus perceptis *non at-*
 & *tenditur.*

& percipiendis rationes reddere non tenetur, ita nec creditor talis antichreticus, ob quam causam illos, qui eum ad rationes vocant, errare dicit *Mev. Discuss. Levam. inop. deb. cap. 4. sect. 11. n. 23. pag. 302.* quamobrem *L. 3. C. de pignor. act.* restringenda est ad creditorem, cui prædium quidem pignori datum, sed cui fructuum perceptio expresse non indulta; hoc casu enim aliud obtinere abunde constat ex *L. 17. C. de Usur.* Unde dubito, an satis defendi possit sententia, quæ fructus certos hic eximit; nam ex fundo certi fructus percipi vix possunt; nec video rationem, quare non, ubi fructibus certi, minoris rem locare creditori liceat, juxta *d. L. 14. C. de Usur.* Facit & hæc ratio, quod creditori minus percipienti non detur actio ad petendum supplementum usurarum, *Mev. in Levam. inop. debit. cap. 4. n. 40.* prout de facto consulti respondimus in *Facultate Jurid. Francofurt. d. 12. Octobr. A. 1687.* Add. *Lauterbach. Disp. de Jure antichres. tb. 53.* cur ergo ob excessum, quem debitor expresse indulgit, danda contra ipsum esset actio pignoratitia? Non tamen diffiteor, communem sententiam esse in contrarium; sed hæc veritati juris convenientior.

De actione pignoratitia contraria.

§. XXXV. Vice versa ipse creditor, in cujus securitatem pignus constitutum, ad indemnitatem pignoris nomine consequendam actione pignoratitia contraria utitur. Omni ergo casu ad hanc actionem recurrit creditor, quoties vel ex ipso pignore damnum sentit, vel in pignus impensas fecit, E. G. si res aliena pignori data, vel res quidem non aliena, alteri tamen jam tum obligata, *per L. 9. pr. ff. de pignor. act.* quo casu etiam stellionatus crimen concurrit, si quis scienter rem alienam vel alteri oppignoratam obligavit, *per L. 16. §. 1. ff. d. t. actio vero contraria indistincte datur, etiam contra ignorantem, d. L. 16. §. 1.* Idem obtinet, si in materia pignoris læsus sit creditor, cui pro auro æs oppignoratum *L. 36. pr. ff. de pignor. act.* quamvis si aurum primo obtulisset, & postea æs substituisset, furti pariter & stellionatus crimen concurreret, *d. L. 36. pr.* si vero res alii obligata tantæ quantitatis sit, ut etiam posteriori cre-

creditori sufficere
cum esse laqueum
habere, si ex
genus mihi
ff. de jurt. Con

§. XXX
denda est cr
antichreticu
bitoris habe
cessum hab
cap. 4. sect
num quor
tractus am
fundo meli
27. sed finit
ciat debitor
hic contractu
L. Mora 32. §.

§. XXX
oppignoratan
dari actionem
ea dimissa jus
tentionis uti
farias sine d
li utiles impe
ctione uti por
vel tacita ex
tam ob impe
riunt potest
pecun. pp. vetin.
riuntis exmpio
solvere non. Bre
bitum hoc dim
105. num. 246. Co.

creditori sufficere possit, omnis actio etiam de dolo cessabit, cum cesset lætio, *d. L. 36. §. 1.* Eadem contraria actio locum habebit, si ex pignore mihi damnum datum, ut, si servus oppignoratus mihi furtum fecisset. *L. 31. ff. de pignorat. act. L. 61. §. 1. ff. de furt. Conf. Bachov. de Pignor. cap. 9. n. 81. & seqq.*

§. XXXVI. Ulterius actio pignoratitia contraria concedenda est creditori antichretico, si ille impensas in fundum antichreticum fecerit, modo hæ non nimix sint, sed ratio debitoris habeatur, ne hic ob impensas rem suam vendere necessum habeat, *L. 25. ff. d. pignorat. act. Mev. Lev. inop. debit. cap. 4. sect. 11. numer. 41.* Sed an impensarum seu meliorationum quoque usuras exigit? non puto, quamdiu subsistit contractus antichreticus, interim enim ipse creditor redditibus ex fundo meliorato redactis fruitur, *Carpzov. P. 2. Const. 37. def. 27.* sed finita antichresi, si moram in restituendis impensis faciat debitor, justum quoque est, ut usuras refundat, est enim hic contractus bonæ fidei, ubi ex mora ordinarie dantur usuræ, *L. Mora 32. §. 2. ff. de usur.*

Contraria actio etiam in antichresi locum habet.

§. XXXVII. Quantum vero in genere ad impensas in rem oppignoratam factas attinet, certum quidem est, eo nomine dari actionem. Verum cum melius sit rei incumbere, quam ea dimissa jus suum persequi, consultum est creditori, jure retentionis uti, donec sibi satisfactum, quod ob impensas necessarias sine dubio facere potest, *L. 8. pr. ff. de pignorat. act.* Quod si utiles impensæ fuerint, non aliter retentione, vel contraria actione uti poterit creditor, quam si voluntate debitoris expressa vel tacita expensæ sint factæ. Cæterum hæc retentio non tantum ob impensas, sed etiam ob aliud debitum chirographarium fieri potest ab ipso creditore, per *tit. C. etiam ob chirograph. pecun. pign. retin. posse.* & sic debitori pignoratitia actione experiunt exceptio doli opponitur, si debitum chirographarium solvere nolit, *Brunnem. Comment. C. d. 1. n. 8.* modo tamen debitum hoc chirographarium sit liquidum, *Klock. Vol. 3. Conf. 115. num. 246. Coler. de Proc. Execut. p. 1. cap. 2. num. 225. seqq.*

Retentio pignoris ob impensas.

*De actio-
ne ex sti-
pulatione.*

§. XXXVIII. Jam ad verborum obligationem transeun-
dum, de qua vulgo constat, quod si res certa promissa fuerit,
inde nascatur Condictio certi, quæ in effectu cum condictio-
ne certi ex mutuo resultante coincidit; si vero res incerta, e. g.
vel genus vel factum promissum fuerit, nascitur inde actio ex
stipulatu *pr. J. de V. O.* Raræ tamen hæ actiones in Foro sunt,
postquam moribus pactis eadem agendi efficacia tributa, quæ
stipulationi olim competeat, de quo superius *Membr. 3. §. 2.*
& *3.* Unde promissa simpliciter sine ulla stipulationis men-
tione peti solent.

*Actio ex
stipulatu
pro dote.*

§. XXXIX. Ut autem actio ex stipulatu competat, sine
dubio stipulationem præcessisse, probandum erit, cum illa in fa-
cto consistat. Singulare tamen est, quod Jura quandoque fin-
gant stipulationem intercessisse; cujus rei solenne exemplum
occurrit in repetenda dote, ubi Lex uxori dotem repetituræ,
actionem ex stipulatu concedit, utut stipulatio non intercesse-
rit, fingit enim Lex favore dotis, hanc intercessisse per *L. un.*
§. 1. & 6. in fin. C. de rei uxor. act. quæ actio ex stipulatu pro repe-
tenda dote, id quoque privilegii in jure impetravit, ut numero
actionum b. f. adscripta sit. *§. 29. J. de Actionibus.*

*Ex cauti-
onibus
nascitur
actio ex
stipulatu.*

§. XL. Id quoque observandum, ex omnibus illis cau-
tionibus, quæ vel a Judice, vel a Præatore, vel partium conven-
tione exiguntur, actionem ex stipulatu nasci, cum non nisi per
stipulationem illæ expediantur *t. t. ff. de Prætor. stip. & L. 5. ff.*
de V. O. Hinc ex cautione, rem pupilli salvam fore, actio ex
stipulatu datur tam contra tutores, quam fidejussores *L. 4. §. 2.*
ff. rem pup. salvo. fore. Pariter ex cautione, rem ratam haberi,
producitur actio ex stipulatu *L. 12. 13. & 22. ff. rem rat. hab.*
Quamvis itaque his casibus actionem condictitiam locum sibi
vindicare existimet Oldendorp. *De Action. Cl. 1. Act. 6. n. 5. &*
act. 7. n. 4. quando actionem condictitiam ei competere dicit,
qui stipulatus est Judicio sisti, adversus reum ipsum, vel adver-
sus fidejussorem ejus qui promisit *L. 2. ff. qui satisd. cog.* & idem
postea actione 7. applicat ad cautionem Judicatum solvi. Non

tamen

DE SPE
tamen opus est
obligationis n
tionem, ergo
soluta, actio
vi, et stipula
de judicio sisti
bus quantita
ex stipulatio
lias vero n
Hering. de
nes Prætor
gnora resp
§. X
constitui
actioni ex
correalis ob
alle hæffen
operatur cla
& segg. & hi
scil. in solio
est. Conf. qu
autem action
di, si solidum
ret inferius
§. XLII
jussio, utpote
tatur L. 5. §.
et. de fidejuss
rius, non ali
motus Germa
stipulationem fi
quancunque se
cia sit litera con
dante interro

tamen opus est hanc actionem hic comminisci: causam enim obligationis non aliam agnoscit ipse Oldendorp. quam stipulationem, ergo nec alia, quam quæ ex ordinario contractu resultat, actio dari potest. Hinc & ex cautione judicatum solvi, ex stipulatu agendum *L. 9. ff. judicat. solvi*, ut & ex cautione de judicio listi, quanquam non negem, quando in his cautionibus quantitas certa promissa, Conditionem certi, quæ alias ex stipulatione in genere nasci solet, sibi locum vindicare; alias vero nomen actionis ex stipulatu omnino retinendum, Hering. *de Fidej. c. 21. n. 7.* præsertim cum fere omnes cautiones Prætorix incerti quippiam contineant, & hinc quoque pignora respuant, *L. 7. ff. de Prætor. stipul.*

§. XLI. Per stipulationem quoque correalis obligatio constitui solet *L. 2. 3. & 9. ff. de duob. reis.* unde extra dubium, actioni ex stipulatu locum esse; sed & pactum hodie in vim correalis obligationis subsistit, daß alle vor einen/ und einer vor alle haften sollen / vid. Pruckman. *Vol. 1. Conf. 7. n. 3.* quod & operatur clausula sambt und sonders. Thoming. *Decis. 47. n. 1. & seqq.* & hinc ad producendam actionem contra correum, ut scil. in solidum excutiatur, solennitate stipulationis opus non est. Conf. quæ dixi *Cautel. Contract. §. 2. c. 5. §. 11. & seqq.* Qua autem actione correus debendi, si solidum solverit, vel credendi, si solidum exegerit, partem ab altero repetere possit, occurret inferius *Membr. 8.*

§. XLII. Ad Contractus verbales etiam referenda Fidejussio, utpote quæ jure Rom. non nisi per stipulationem contrahitur *L. 5. §. 2. ff. de V. O. & L. 1. §. 8. ff. de O. & A. L. Blanditus 12. C. de fidejuss.* Quapropter si creditor contra ipsum experiari velit, non alia, quam ex stipulatu patebit actio. Sed cum moribus Germaniæ in confesso sit, Fidejussio etiam circa stipulationem fieri posse per actum, per epistolam, vel aliam quamcunque sensus expressionem, adeo, ut ejusdem efficaciam sit literis consensum de fidejubendo exprimere, quam mediante interrogatione & responsione fidem interponere, teste Hering.

De corre-
ali obli-
gatione.

De fide-
jussione.

Hering. *de Fidej. cap. 11. n. 82.* Exinde sua sponte fluit, actionem ex pacto contra fidejussorem sibi locum vindicare.

*De Actio-
ne restitu-
toria.*

§. XLIII. Si foemina fidejusserit, illam liberari opposito SCto Vellejano constat ex *L. 2. §. 1. & tit. ff. ad SCt. Vellej.* sed illa occasione novum quoddam genus actionum semet sistit. Si enim foemina expromittendo debitum alterius in se receperit, tunc Praetor rescissa hac intercessione, creditori pristinam actionem restituit adversus priorem debitorem, qua in specie vocatur *actio restitutoria* in *L. 8. §. 9. & L. 13. §. fin. ff. ad SCt. Vellej.* qua & actio utilis ex priori contractu dici potest, cum directa adversus ipsam mulierem expromittentem foret instituenda, de quo plurib. vid. Hering. *de Fidejuss. c. 7. n. 444.* Et illa actio restitutoria alibi *rescissoria* vocatur, quod rescissa mulieris intercessione detur *L. 16. ad SCt. Vellej.* Imo & *Institutoriam* actionem hic fingunt Dd. ex *L. 8. §. pen. ff. ad SCt. Vellej.* Lauterb. *ad ff. d. t. in fin.* Verum non novae hae actionum species sunt, sed actionum antea competentium ex contractu principaliter gesto redintegrationes. Quorsum quadantenus referri poterit *jus insufflandi spiritum vitalem actioni demortuae*, seu per praescriptionem extinctae, quod inter eminentiora Principis jura referunt Hispani Jcti *Camill. Borellus summa Decision. Tom. 1. tit. 64. n. 71. & seqq. Don Garfias. Mastrillus lib. 3. Decif. 191. n. 13. & 17. Natta Vol. 3. Consil. 636. n. 76.*

*Rescisso-
ria.
Instituto-
ria.*

*Actiones
aliae.*

§. XLIV. Plures adhuc actiones, quae contra fidejussores dari possent, adducit Hering. *de fidejuss. cap. 21. n. 1. & seqq.* & actionem de dolo, praescriptis verbis, ex emto, quod jussu, redhibitoriam, aliasve similes huc applicat: sed partim praeparatoria fidejussionis cum ipsa fidejussione, partim negotium principale cum accessoria obligatione fidejussoria confundit. Sane quam ibidem *n. 30.* subjicit actionem de FIDE MENTITA, si scil. aliquis sancte promiserit se fidejussurum, postea vero id facere recuset, illa jure nostro incognita est, & si talis casus occurreret, vel ex stipulatu agendum foret, vel hodie ex simplici pacto. Hoc observatu utilius est pro creditore, quod monet Hering.

*De Fide
mentita.*

De Sze
Hering. cap. 21.
jussores eodem
§. XLV.
rem principal
pertinent, nisi
ti curaverit:
cum principa
jussit, man
petit L. 4. pr
bente, nulla
stat, quo m
nibus infr

De A

Nec Contra
ditio, qua
niunt, latissim
de, quibus lib
tentio autem ag
quor, vel ut ir
tam penitus inc
tit. in Venditi
ad rem praesta
Ad. Em. Pa. h
contractu agi ve
vendiderit L. 9.
tio mox nasci
non tamen cum

Hering, *cap. 21. §. 55. & seqq.* Actiones contra debitorem & fidejussores eodem libello proponi posse, sed subordinate.

§. XLV. Restant actiones, quæ fidejussori contra debitorem principalem competunt, verum illæ ad stipulationem non pertinent, nisi forte fidejussor stipulando sibi securitatem promitti curaverit: alias ratio habenda illius facti obligatorii, quod ipsi cum principali debitore intercessit: si enim hoc volente fidejusserit, mandati, si ignorante, negotiorum gestorum actio competit *L. 4. pr. ff. de fidejussor. L. 10. §. 11. ff. mandati.* Si pro prohibente, nulla actio dabitur *L. fin. C. de negot. gest.* Nil tamen obstat, quo minus & hoc casu actionibus cessis. De quibus actionibus infra suis locis.

De actione Fidejussoris contra debitorem.

MEMBRUM VI.

De Actionibus ex contractibus consensualibus oriundis.

§. I.

INter Contractus consensuales primo loco se sistit Emptio Venditio, quæ ob varias præstationes, quæ hinc inde interveniunt, latissime patet, quare & hic diversæ actiones introductæ, quibus sibi pro re nata consulant Emtor vel venditor. Intentio autem agentium ex hoc contractu vel eo tendit, ut impleatur, vel ut iniquitas, quæ subest, emendetur, vel ut ob læsionem penitus inde recedatur. Primo casu Venditori competit *Actio Venditi*, contra emtorem, ad solvendum pretium, & ad reliqua præstanda, quæ una cum pretio promissa *L. 13. §. 19. de Act. Emi.* Et hæc actio venditi vel *directa* est, si ex proprio contractu agat venditor; Vel *utilis*, si per Procuratorem rem vendiderit *L. 13. §. 25. ff. de Act. Emi.* Quamvis autem hæc actio mox nascatur, postquam de re & pretio convenerunt; non tamen cum effectu instituere illam venditor potest, nisi

Actiones hic ex intentione agentis investigande.

Actio Venditi.